

Programska orijentacija „Vojnog dela“ za period od 1984. do 1985. godine

Osnovna polazišta za programsku orijentaciju »Vojnog dela« za period od 1984. do 1985. godine čine:

a) osnovni konceptijski i doktrinarni stavovi i opredeljenja za odbranu našeg socijalističkog samoupravnog društva, koji su izraženi u Ustavu SFRJ, Zakonu o opštenarodnoj odbrani, novim Smernicama za odbranu SFRJ od agresije, Strategiji oružane borbe i drugim doktrinarnim dokumentima;

b) zadaci koje je pred vojnu nauku i vojnu publicistiku postavio drug Tito u Naredbi o izdavanju opštevojnog teorijskog časopisa »Vojno delo«, u intervjuu »Vojnom delu« 10. decembra 1973. i u Pismu Redakciji povodom 30-godišnjice časopisa, 7. decembra 1978. godine;

c) idejno-politički stavovi iz Programa SKJ i kongresnih rezolucija o opštenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti;

d) planovi razvoja naših oružanih snaga i opštenarodne odbrane (dugoročni i srednjoročni);

e) stanje i tendencije u međunarodnim odnosima koje karakterišu sve intenzivnija trka u naoružavanju i pojačano blokovsko nadmetanje, posebno nadmetanje supersila za što povoljnije strategijske pozicije radi promene odnosa snaga i proširenja sfera uticaja;

f) stanje i tendencije razvoja vojne teorije i prakse u svetu i u nas.

Koncepcijska i dotkrinarna opredeljenja, Titovi stavovi i zadaci koje je u naznačenim prilikama postavljao pred »Vojno delo«, te

idejno-politički stavovi u Programu SKJ i kongresnim dokumentima, trajna su osnova na kojoj se temelji programska orijentacija »Vojnog dela«.

Krupne suprotnosti savremenog sveta stalno se produbljuju, a dalji razvoj međunarodne situacije je neizvestan i teško predvidljiv. Pogoršanu političku situaciju u svetu još više usložavaju sve veći ekonomski problemi, sve učestalija primena sile i pritisaka i otvaranje novih kriznih žarišta. U globalnoj politici vodećih blokovskih sila jačaju agresivni elementi i produbljuju se tendencije ka hladnom ratu. Uloga vojnog faktora u međunarodnim odnosima sve više jača i on postaje glavni oslonac blokovskih sučeljavanja i nadmetanja.

Takva međunarodna politička situacija, kao posledica politike koja se vodi s pozicija sile i borbe supersila za proširenje i preraspodelu sfera uticaja mešanjem u unutrašnje stvari drugih zemalja, podstiče trku u naoružavanju, čiji se kraj ne nazire. Izdaci za proizvodnju i usavršavanje naoružanja i drugi vojni rashodi postali su enormno visoki, a stokovi nuklearnog i drugog oružja za masovno uništavanje dostigli su neslućene razmere. Uprkos tome, intenzivno se radi na razvijanju i uvođenju u naoružanje novih vrsta nuklearnih i konvencionalnih oružja koja ne samo da značajno utiču na vojnu i političku strategiju, već i snažno podstiču razvoj vojne misli.

U sagledavanju stanja i tendencija razvoja vojne misli i prakse u svetu treba imati u vidu činjenicu da je nuklearno oružje revolucionisalo tradicionalnu vojnu misao na svim nivoima ratne veštine. S jedne strane, strategija je u nuklearnom oružju strategijske namene dobila svoja neposredna tehnička sredstva, a s druge strane, izražen trend razvoja nuklearnog oružja u smeru minijaturizacije njegove snage i selektivnog dejstva implicira njegov izraziti uticaj na operatiku i taktiku. Dalje intenzivno usavršavanje postojećih i proizvodnja novih generacija konvencionalnih oružja preciznog dejstva neminovno će dovesti do promena u ratnoj veštini na svim nivoima. Već sada se uočavaju promene u sadržaju pojedinih principa oružane borbe, a u izgledu je konstituisanje i novih, kojima će se snažnije izraziti značaj vremena i prostora kao faktora rata.

Kad je reč o našoj vojnoj misli, mora se poći od činjenice da se radi o autentičnoj doktrini i osobenoj ratnoj veštini koja je doktrinarno definisana, ali nije u dovoljnoj meri teorijski oblikovana. Osim toga, dinamičan razvoj našeg društveno-političkog sistema socijalističkog samoupravljanja i materijalne baze društva, a posebno u sadašnjim uslovima ostvarivanja dugoročne strategije društvenog

razvoja opredeljene socijalističkim samoupravljanjem, koji čine osnovu za našu celovitu odbrambenu doktrinu i praksu, a time i našu vojnu misao, zahteva neprekidno ulaganje novih napora u oblasti vojne teorije, kako bi se praktična iskustva uopštavala, osvetljavao put praksi i nudila nova, bolja praktična rešenja.

Sagledavajući sadašnje stanje naše vojnonaučne misli, aktuelne potrebe koje se mogu predvideti za naredne dve godine i idejno-političke intencije pomenutih dokumenata, programska orijentacija »Vojnog dela« za period od 1984. do 1985. godine treba da obuhvati sledeće osnovne oblasti:

1. Opšta (marksistička) teorija o ratu

S obzirom na stanje u savremenim međunarodnim odnosima i tendenciju daljeg njegovog usložavanja, »Vojno delo« će inicirati rasprave o najbitnijim pojavama u tim odnosima s težnjom da doprinese njihovom naučnom objašnjavanju i predviđanju pravaca daljnjeg razvoja. Ovde se imaju na umu, pre svega, trka u naoružavanju i konfrontacija supersila, koje u novije vreme dobijaju takve razmere da im vojna misao, i posebno publicistika, moraju pokloniti izuzetnu pažnju. S tim u vezi, neophodno je pratiti i analizirati ostvarivanje planova i programa razvoja oružanih snaga vojnih blokova u Evropi, posebno razmeštaj nuklearnog oružja i mogućnosti njegove upotrebe u ograničenim ratovima. Pred vojnu teoriju postavlja se aktuelan zadatak da objasni i njegov uticaj na politiku, kao i neke oblike upotrebe sile sa retrogradnim ciljevima. Pri svemu tome, »Vojno delo« treba da uloži napor da sve te savremene vojne fenomene sagledava pristupajući im sa stanovišta marksističke dijalektičke metode.

2. Dalji razvoj koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i društvene samozaštite

»Vojno delo« mora neprekidno biti u toku događaja i svojim priložima odražavati sve aktivnosti koje se preduzimaju u pravcu daljeg razvoja i dograđivanja koncepcije, doktrine i sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Okosnica sadržaja u ovoj oblasti treba da budu teme vezane za osnovne stavove koncepcije i doktrine ONO i DSZ, i za suštinska pitanja iz strategije oružane

borbe u funkciji teorijskog objašnjavanja stavova i pogleda kao i u funkciji problematizovanja pojedinih pitanja koja svakodnevna praksa pokreće i nameće. Takođe, »Vojno delo« će proces podružtvljavanja ONO i DSZ analizirati sa naučnog i teorijskog stanovišta, naročito ona pitanja koja se tiču međusobnih veza i odnosa opštenarodne odbrane i društvene samozastite. Pored toga, posebno je značajno stalno pratiti, analizirati i komentarisati protivurečnosti razvoja našeg samoupravnog društva sa stanovišta ONO i DSZ. Predmet posebnog interesovanja i angažovanja treba da bude razmatranje dostignuća u pripremama za opštenarodnu odbranu svih organa, organizacija i institucija društveno-političkih zajednica na svim nivoima i u svim oblastima našeg društveno-političkog i društvenog organizovanja za delovanje i u najtežim ratnim situacijama.

3. Vojna nauka i teorija ratne veštine

Vojna nauka mora da izučava i predviđa razvoj u vojnoj oblasti, da sagledava viziju i realnu sliku eventualnog rata i posebno oružane borbe, da krči put praksi i da se povezuje sa njom, crpeći iz nje građu za svoja teorijska uopštavanja. Ona mora još više biti jedan od odlučujućih činilaca razvoja naših oružanih snaga i naše koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i društvene samozaštite.

Kompleks tema iz oblasti vojne nauke i teorije ratne veštine treba da obuhvati problematiku daljeg konstituisanja vojne nauke, naučnih teorija i izgrađivanja metodologije vojne nauke, kao i sve najvažnije teorijske probleme ratne veštine, i to na svim nivoima ratne veštine (strategije, operatike i taktike).

U narednom periodu treba, više nego do sada, razmatrati pitanja vezana za pripreme za oružanu borbu: planiranje razvoja, mobilizacija, strategijski razvoj oružanih snaga, obuka i vaspitanje i dr. Isto tako, neophodna je dalja teorijska i praktična razrada najbitnijih pitanja vođenja oružane borbe, kao što su: oblici oružane borbe u ONOR-u, osnovni sadržaji oružane borbe, izvođenje svih vidova i oblika borbenih dejstava, obezbeđenje borbenih dejstava i, posebno, upotreba i sadejstvo jedinica JNA i TO i upotreba vidova i rodova na integralan način u izvođenju operacija i bojeva. Pored toga, na stranicama »Vojnog dela« treba razmatrati problematiku zaštite od nuklearnog, hemijskog i biološkog oružja, a posebno od nuklearnog oružja male i veoma male snage.

»Vojno delo« će u toku 1984. godine doneti priloge (saopštenja i diskusije) sa održanog okruglog stola o temi: »Tehničko-tehnološki razvoj i odbrambene pripreme društva«, sa ciljem da doprinese naučnom sagledavanju uticaja tehničko-tehnološkog razvoja na neka naša doktrinarna opredeljenja u pripremama društva za odbranu i, posebno, uticaj tog razvoja na promene i razvoj ratne veštine.

4. Idejno-političko i psihološko osposobljavanje oružanih snaga i drugih subjekata opštenarodne odbrane

U pripremanju našeg društva i oružanih snaga za zadatke opštenarodne odbrane i društvene samozaštite veoma značajno mesto imaju idejno-političko i psihološko osposobljavanje svih subjekata i snaga opštenarodne odbrane. Visoka politička svest, moralno-političko jedinstvo, patriotizam, motivisanost i spremnost za najveće napore i druga pozitivna svojstva bitni su uslovi za vođenje opštenarodnog odbrambenog rata i pobedu u njemu.

Teme vezane za ovu oblast treba da obuhvate najbitnija pitanja čijom razradom će se doprinositi razvijanju dubljih saznanja i svesti o jugoslovenskoj socijalističkoj samoupravnoj zajednici, kao temelju istinske slobode, nezavisnosti, suvereniteta i ravnopravnosti svih naroda i narodnosti, i jačanju svesti svih subjekata opštenarodne odbrane o odbrani našeg društva. S tim u vezi, posebno su značajna pitanja uloge društveno-političkih organizacija u moralno-političkom vaspitanju i pripremanju pripadnika oružanih snaga i stanovništva za opštenarodni odbrambeni rat, kao i problemi izgrađivanja svestrane socijalističke ličnosti starešina naših oružanih snaga. Isto tako, sve stavove, aktivnosti i akcije Saveza komunista Jugoslavije u oblasti priprema društva za odbranu treba komentarisati i teorijski objašnjavati sa stanovišta naše koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i društvene samozaštite.

Sadašnje stanje i tendencije u razvoju međunarodnih odnosa nameće potrebu svestranih priprema svih subjekata i snaga opštenarodne odbrane za vođenje eventualnog rata i u tako složenim uslovima. U tom kontekstu pripreme društva i oružanih snaga za odbranu dobijaju prvorazredni strategijski značaj, a časopis »Vojno delo« šire tematsko područje.

5. Rukovođenje opštenarodnom odbranom i društvenom samozaštitom i rukovođenje i komandovanje oružanim snagama

Kompleks tema iz ove oblasti treba da obuhvati najbitnija teorijska i praktična pitanja rukovođenja opštenarodnom odbranom i društvenom samozaštitom i rukovođenja i komandovanja oružanim snagama u miru i u ratu. Posebnu pažnju treba posvetiti konstituisanju i razvoju teorije rukovođenja i komandovanja u opštenarodnom odbrambenom ratu s obzirom na složenost te problematike. Pored toga, treba inicirati rasprave o organizaciji sistema rukovođenja i komandovanja na svim nivoima (strategijskom, strategijsko-operativnom, operativnom i taktičkom), a naročito o međusobnim vezama i odnosima, funkcijama, i organizaciji rada u komandama i štabovima oružanih snaga. Uporedo s tim treba, više nego do sada, razmatrati problematiku organizovanja veza i integracije sistema veza društva i oružanih snaga za potrebe rukovođenja oružanom borbom i otporom u uslovima opštenarodnog odbrambenog rata, kao i problematiku primene automatizovanih sredstava u sistemu rukovođenja i komandovanja. Nameće se potreba sistematskog izučavanja iskustva iz NOR-a u domenu rukovođenja i komandovanja.

6. Teorijsko uopštavanje iskustava iz prakse

»Vojno delo« će nastojati da u narednom periodu objavljuje, više nego do sada, priloge u kojima se uopštavaju bogata iskustva iz rada komandi, štabova i jedinica oružanih snaga, vojnih škola i školskih centara, društveno-političkih zajednica i društveno-političkih organizacija, organizacija udruženog rada i mesnih zajednica u primeni koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane. Svakako, najvrednija su ona iskustva koja se odnose na rešavanja naših aktuelnih teorijskih i praktičnih problema. Za razvoj teorije i prakse ratne veštine od posebnog su značaja prilozi u kojima se na sintetičan način iznose ocene operativno-taktičkih postupaka sa vežbi jedinica, komandi i štabova prema konkretnim uslovima, odnosno u duhu (ili protiv) naših normativnih i teorijskih postavki. »Vojno delo« treba da postane most kojim se na neposredan način spajaju i međusobno prožimaju teorijski rad i praktična delatnost u oblasti pripreme oružanih snaga i društva u celini za opštenarodni odbrambeni rat.

7 Materijalno i zdravstveno obezbeđenje u opštenarodnom odbrambenom ratu

Teme vezane za oblast materijalnog i zdravstvenog obezbeđenja u opštenarodnom odbrambenom ratu treba da obuhvate najbitnija teorijska i praktična pitanja prpremanja i obezbeđenja materijalnih i zdravstvenih uslova za oružanu borbu, funkcionisanje privrednog i ekonomskog sistema i delatnosti materijalnog i pozadinskog obezbeđenja u ratu. S tim u vezi, treba posebno razmatrati problematiku organizovanja i obezbeđenja industrijske i poljoprivredne proizvodnje, posebno u brdsko-planinskim područjima, kao i proizvodnje energije, organizovanja saobraćaja, pozadinskog obezbeđenja oružanih snaga na privremeno zaposednutoj teritoriji i organizovanja materijalnog i zdravstvenog obezbeđenja u velikim gradovima. Ta i druga pitanja treba da budu razmatrana sa stanovišta ostvarivanja Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije.

8. Iskustva iz NOR-a i ratova vođenih posle drugog svetskog rata

Iskustva iz našeg NOR-a i savremenih lokalnih ratova (posebno oslobodilačkih i revolucionarnih ratova drugih naroda) treba analizirati i kritički izučavati i ugrađivati u savremena saznanja vojne nauke i u praktična rešenja, vodeći računa o opštim i posebnim uslovima u kojima delujemo. Težište u ovoj oblasti treba da bude na iskustvima iz našeg NOR-a, a posebno na izučavanju stvaralaštva druga Tita u oblasti teorije i prakse oružane borbe, rukovođenja i komandovanja i drugim ključnim pitanjima vojne i političke strategije. U izučavanju i teorijskom uopštavanju iskustava iz lokalnih ratova vođenih posle drugog svetskog rata, nekih vojnih intervencija i ratova koji se danas vode, treba posebno imati na umu da se uopštavaju ona iskustva koja mogu biti u funkciji daljeg razvoja i usavršavanja naše koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane i strategije oružane borbe.

9. Razvoj ratnih doktrina i oružanih snaga drugih zemalja

Stanje u međunarodnim odnosima i posebno njihov trend razvoja ka daljem zaoštavanju neposredno se odražava i na bezbednost naše zemlje. Stoga će »Vojno delo« nastojati da stalno prati, anali-

zira i komentariše aktuelne vojno-političke događaje u svetu i probleme vezane za njih, naročito sa stanovišta bezbednosti i odbrane naše zemlje. Trendovi razvoja naoružanja i druge ratne tehnike i njihov uticaj na razvoj doktrina i strategija savremenih armija treba da budu predmet stalne pažnje i sistematskog praćenja u »Vojnom delu«. Pored toga, potrebna su analitička razmatranja dostignuća i tendencija razvoja stranih oružanih snaga, naročito novina i promena u ratnoj veštini, radi izvlačenja zaključaka i iskustava koja bi bila korisna za našu vojnu misao i za našu odbranu u celini, posebno za našu ratnu veštinu i izgradnju oružanih snaga.

10. Rasprave koje pokreće Redakcija „Vojnog dela“

U narednom periodu (1984—1985) Redakcija »Vojnog dela« će za okruglim stolom organizovati rasprave o sledećim temama:

1. Rukovođenje opštenarodnom odbranom i društvenom samozastitom i rukovođenje i komandovanje oružanim snagama;
2. Rasprava o teorijskim problemima ratne veštine.
3. Materijalno i zdravstveno obezbeđenje oružane borbe u opštenarodnom odbrambenom ratu;